

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00
Telefaks: 73 19 91 01

Inspeksjonsrapport

Inspeksjonsrapport nr: 2010.044.I.FMST

Inspeksjonsdato: 02.11.2010

Informasjon om virksomheten

Navn: Oppdal Sentrum RA	Org.nummer: 964983003
Adresse: Inge Krokans veg 2, 7340 Oppdal	Besøksadresse: Inge Krokans veg 2
Telefon: 72401000	E-post: postmottaket@oppdal.kommune.no
Kommune/kommunenr.: Oppdal	Bransjenr. (NACE-kode):
Kontrollert tidligere: 2008	

Tilstede under inspeksjonen

Fra virksomheten: Thorleif Jacobsen, Nils Nordbø og Tore Samskott	Fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag: Tore Haugen og Torill Espedal
--	--

Følgende hovedtema ble kontrollert ved bedriften

- Internkontroll – avviksbehandling og risikovurdering
- Klimaendringer og klimatilpasning
- Overløp
- Avløpsledninger
- Renseanlegget - drift og styring
- Overholdelse av utslippstillatelsen

Resultater av kontrollen

- Kontrollen avdekket 4 avvik i forhold til regelverket.
- Det er gitt 3 anmerkning(er).

Oppfølging etter kontrollen

- Virksomheten plikter snarest å rette opp avvik beskrevet i denne rapporten. Fylkesmannen ber om en skriftlig bekreftelse på at forholdene er rettet inkludert en beskrivelse av tiltakene innen 05.01.2011.

Dato:

Marit Lorvik (e.f.)
fung. miljøverndirektør

Torill Espedal
overingeniør

Definisjoner

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen
(for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning: Et forhold som miljømyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Offentlighet i forvaltningen

Inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten, jf offentleglova.

Informasjon om regelverk og hjelpemidler

Forurensningsloven = Lov om forurensninger og om avfall

Avfallsforskriften = Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall

Internkontrollforskriften = Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter

Forurensningsforskriften = Forskrift om begrensning av forurensning

Ytterligere informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på www.klif.no og www.regelhjelp.no

Dokumentunderlag

Fylkesmannen er myndighet etter forurensningsloven mht avløpsanlegg i større tettbebyggelse som har et samlet utslipp over 2000 pe til elvemunning og ferskvann eller over 10.000 pe til sjø.

Dokumentunderlag for tilsynet var:

- Utslippstillatelse fra 1992.
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften),
- Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven),
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), kap 11 og 14.

Avvik

Det ble funnet følgende avvik som resultat av Fylkesmannens kontroll:

Avvik 1 Avviksbehandling for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5 punkt 7. (Avdekke og rette opp avvik)

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

1A) Det er ikke etablert et skriftlig avviksbehandlingssystem for ytre miljø og for avløpsanlegget.

1B) Avviksbehandlingssystemet inkluderer ikke alle deler av avløpsanlegget

1C) Avviksprosedyren benyttes ikke eller etterleves ikke i praksis.

Kommentar:

Kommunen har et avviksbehandlingssystem som også skal brukes for avløpsanlegget (nett og renseanlegg). Siste avvik som er registrert på renseanlegget er fra 2007 og på ledningsnettet fra 2009. Avvikssystemet er svært sjeldent i bruk og kommunen må foreta en gjennomgang av om systemet er hensiktsmessig. Avvik bør også fylles ut ved brudd på interne prosedyrer og driftsparametre i renseanlegget, for eksempel lavt siktedyp. Overskridelser av rensekrav må også med.

Avvik 2 Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5 punkt 6. (Vurdere risiko)

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

2A) Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget.

2B) Risikovurderingen er mangelfull/utilstrekkelig behandlet for noen områder. (f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegg)

2C) Det er ikke etablert rutiner for risikohåndtering av forhold med uakseptabel høy risiko.

2D) Klimatilpasning er ikke behandlet i og inngår ikke i risikovurderingen.

Kommentar:

Kommunen mangler en samlet risikovurdering av forhold på avløpsanlegget. Det må kartlegges alle forhold som har betydning for utslipp fra ledningsnett, overløp og renseanlegg. Kartleggingen må følges opp med en rangering av risiko og det må være beskrevet tiltak for å redusere risikoen. Effekter av endret klima bør også med i risikovurderingen.

Vi viser for øvrig til våre kommentarer til avvik 1 i vår rapport fra 2008 (jf. vårt brev datert 04.11.2008). Kommunen hadde også denne gangen mangler i

internkontrollen. Vi kan ikke se at det er gjort noe etter dette for å rette opp dette forholdet, og ser det som beklagelig.

Vi ber kommunen stipulere hvor lang tid en trenger for å lukke dette avviket (forslag til dato).

Avvik 3 Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg. Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 Avdekke og rette opp avvik.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

3A) Kommunen har ikke undersøkt hvordan regionen vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.

3B) Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnett. (Nedbørsprognoser er ikke omsatt til virkninger på avløpsnett ved modellberegninger eller ved andre vurderinger).

3C) Det er ikke gjennomført tiltak eller vedtatt planer for å hindre at overvann kommer inn på avløpsnett.

3D) Det er ikke gjennomført tiltak eller gjort vedtak om konkrete tiltak på nett for å håndtere framtidige vannmengder.

Kommentar:

Kommunen har med bakgrunn i flommen i Oppdal i 1981 fått utarbeidet en rapport fra SINTEF hvor det beskrives tiltak for å hindre konsekvenser av en liknende situasjon. Det er også vedtatt tiltak som skal utføres og det er beregnet kostnader for dette.

Kommunen opplyser at de ikke har gjort noen beregninger/vurderinger av hvordan avløpsanlegget kan bli påvirket av framtidige nedbørsmengder og således ikke laget noen planer eller utført noen tiltak på dette området (utover rapporten fra SINTEF).

Kommunen må derfor innhente data for hvordan regionen vil bli påvirket av framtidige klimaendringer. Prognoser for fremtidig nedbørsutvikling må brukes for å vurdere hvilke konsekvenser dette vil ha på renseanlegg, ledningsnett og overløp. Hvis dette fraviker fra rapporten til SINTEF må det vurderes andre planer og tiltak (jf. Klima og forurensningsdirektoratets (Klif) Rapport nr. 2317-2007 - "Klimatilpasninger, Veiledning om mulige tiltak i avløpsanlegg" og Norsk Vann sin rapport nr. 162-2008 - "Veiledning i klimatilpasset overvannshåndtering").

Vi ber kommunen stipulere hvor lang tid en trenger for å lukke dette avviket (forslag til dato).

Avvik 4 Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

4A) Vesentlige overløp mangler utstyr som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann.

4B) Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmålinger, modellering eller annen beregning.

4C) Kommunen har ikke oversikt over alle overløp på ledningsnett.

Kommentar: Ingen merknader (jf. anmerkninger).

Avvik 5 Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke i tilstrekkelig omfang.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 4 fastsette mål for ytre miljø og punkt 7 avdekke og rette opp avvik.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

5A) De viktigste problemområder på nettet er ikke identifisert i en skriftlig dokumentasjon.

5B) Kommunen har ikke satt egne mål for funksjonskrav til avløpsnettet.

5C) Det foreligger ikke en saneringsplan for ledningsnett som er oppdatert etter 2005.

5D) Det er ikke satt måltall for årlig fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnettet.

5E) Vedtatt fornyingstakt eller investeringsnivå i saneringsplanen gjennomføres ikke som forutsatt.

5F) Det langsiktige saneringsbehov for avløpsnett er ikke ivaretatt med den fornyingstakt som kommunen praktiserer.

Kommentar: Ingen merknader (jf. anmerkninger).

Avvik 6 Driftsforhold i renseanlegg er ikke tilfredsstillende dokumentert.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

6A) Opplegg for opplæring av driftsoperatører er ikke utarbeidet/er ikke gjennomført.

6B) De styrende driftsparametrene i renseprosessene er ikke skriftlig dokumentert.

6C) Overvåkings- og alarmsystemer er utilstrekkelige til å sikre kontinuerlig god drift.

6D) Vaktordning for renseanlegget er utilstrekkelig eller fungerer i praksis ikke godt nok.

6E) Kalibrering/kontroll av viktig utstyr blir ikke dokumentert.
(Kalibrering pH-elektroder, utstyr for dosering av fellingskjemikalier, syre/lut og polymer)

Kommentarer: Ingen merknader.

- Avvik 7 Kommunen har ikke rutiner for å vurdere grunnlaget for fastsettelse av rensekrav med henblikk på utløsning av nye krav til sine avløpsanlegg.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 11-3, § 14-1, § 14-6,7,8 og § 14-17.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

7A) Kommunen har ikke foretatt en vurdering av om forbudet mot oppdeling av tettbebyggelser kan utløse nye rensekrav for relevante områder.

7B) Kommunen har ikke meldt fra til Fylkesmannen om at en konkret tettbebyggelse (etter forbudet trådte i kraft) har en p.e.-belastning som utløser rensekrav etter kapittel 14.

7C) Aktuelle eksisterende anlegg med fosforrensing har ikke vært vurdert med hensyn til kriterier for vesentlig endring som kan utløse krav til sekundærrensing.

7D) Kommunen har ikke meldt fra til Fylkesmannen om at et konkret avløpsanlegg har en faktisk, dokumentert vesentlig endring og som utløser krav til sekundærrensing.

Kommentarer: Ingen merknader.

- Avvik 8 Kontroll med og/eller oppfylning av rensekrav for utslipp til vann overholdes ikke.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-13, § 14-12, § 14-11, § 14-2.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

8A) Behandling og sammenstilling av primærdata (vannmengder, analyseresultater) til utslippstall som innrapporteres til KOSTRA er ikke tilstrekkelig kvalitetssikret.

8B) Overløp ved renseanlegget blir ikke tatt med i beregningen av rensegrad og utslippsmengder fra avløpsanlegget. (§14-11)

8C) Utslippsdata blir ikke løpende vurdert opp mot tillatelsens rensekrav.

8D) Rensekravene i tillatelsen ble overskredet i året 2009.

Kommentar:

Ved beregning av rensegrad på renseanlegget skal mengde avløpsvann som går i overløp regnes med. Disse dataene blir ikke tatt med i beregningene av rensegrad for avløpsanlegget (jf. avvik 2 i inspeksjonsrapport datert 04.11.2008). Det er beklagelig at kommunen ikke har fulgt opp dette forholdet siden sist.

Anmerkninger

Fylkesmannen har følgende anmerkninger som resultat av kontrollen:

Anmerkning 1 Det mangler utstyr for å registrere tidsvarighet eller vannmengde på et overløp

Kommentar:

Kommunen registrerer tidsvarighet på de fleste overløp i kommunen. Det mangler ennå registrering av ett overløp i sentrumsområdet. Se også avvik 8 når det gjelder overløp.

Anmerkning 2: Vedlikehold og fornying av avløpsledninger

Kommentar:

Kommunen har jobbet målbevisst og jevnt over flere år mhp oppgradering og sanering av avløpsnett. Kommunen følger en Handlingsplan/Økonomiplan med detaljert oversikt over prioriterte tiltak det enkelte år samt beregnede kostnadsoverslag. Planen revideres hvert år.

Kommunens mål for funksjonskrav til ledningsnett bør bli mer konkrete og målbare. Dette kan være måltall for maks inn-og utlekking, måltall for tilføringsgrad, måltall for overløpshendelser (maks antall timer/overløpsmengder m.m.).

Anmerkning 3: Prøvetakingsplan

Kommentarer:

For å oppfylle kravene i forurensningsforskriften mhp. Prøvetaking, må det tas ut prøver med jevne mellomrom gjennom året. Dette innebærer at uttak av prøver må skje på ulike dager i uka. Dette bør tas opp og koordineres med laboratoriet når ny prøveplan skal utarbeides.

Andre forhold:

Prøvetakingspunkter:

Fylkesmannen er kjent med at Driftsassistansen i forbindelse med et rutinebesøk i juli måned d.å. har tatt opp forhold rundt lokaliseringen av prøvetakingspunktet for innløp i anlegget (jf. notat fra Rambøll datert juli 2010). Dagens prøvetakingspunkt mangler god omrøring, ettersom avløpsvannet står stille i kanalen. Det er foreslått at prøvepunktet legges i dagens vannmåler, etter sandfang og på vei inn til flokkuleringen. Her vil en oppnå god turbulens/omblending i vannmassene.